X kadencja

SEJM RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

KANCELARIA SEJMU
Biuro Komisji Sejmowych

PEŁNY ZAPIS PRZEBIEGU POSIEDZENIA

■ **Komisji Łączności z Polakami za Granicą (nr 7)**

z dnia 20 marca 2024 r.

Pełny zapis przebiegu posiedzenia

Komisji Łączności z Polakami za Granicą (nr 7)

20 marca 2024 r.

Komisja Łączności z Polakami za Granicą, obradująca pod przewodnictwem posła **Zbigniewa Konwińskiego (KO)**, przewodniczącego Komisji, zrealizowała następujący porządek dzienny:

– powołanie podkomisji stałych:
– do spraw kształcenia Polaków mieszkających za granicą,
– do spraw promocji polskiej kultury za granicą.

W posiedzeniu udział wzięli pracownicy Kancelarii Sejmu: **Leszek Jasiński** oraz **Adrian Maćkiewicz** – z sekretariatu Komisji w Biurze Komisji Sejmowych.

Przewodniczący poseł Zbigniew Konwiński (KO):

Dzień dobry państwu. Otwieram posiedzenie Komisji Łączności z Polakami za Granicą. Stwierdzam kworum. Porządek dzisiejszego posiedzenia przewiduje jeden punkt – powołanie podkomisji stałych do spraw kształcenia Polaków mieszkających za granicą i do spraw promocji polskiej kultury za granicą.

Informuję państwa, że prezydium Sejmu wyraziło zgodę na powołanie dwóch podkomisji stałych do spraw kształcenia Polaków mieszkających za granicą i do spraw promocji polskiej kultury za granicą. Zgodnie z art. 165 ust. 1 regulaminu Sejmu, Komisja powołując podkomisję określa ich skład oraz zakres działania.

Przystępujemy do…

Poseł Piotr Gliński (PiS):

Zgłaszam się w sprawie porządku.

Przewodniczący poseł Zbigniew Konwiński (KO):

Proszę bardzo.

Poseł Piotr Gliński (PiS):

Panie przewodniczący, Wysoka Komisjo, myślę, że powinniśmy uzupełnić dzisiejszy porządek dzienny o sytuację, jaka miała miejsca na ostatniej Komisji, a mianowicie Komisja zwołana w trybie art. 152, została przez państwa zlekceważona, zarówno przez przedstawicieli resortów, którzy mieli poinformować posłów Rzeczypospolitej Polskiej o sytuacji w kanałach telewizyjnych, które były poświęcone dla Polonii, a także przez kierownictwo Komisji. Realnie rzecz biorąc ona się nie odbyła. Chciałbym, żeby dzisiaj pierwszym punktem porządku dziennego była dyskusja na temat tego skandalu. Chciałbym też usłyszeć od pana przewodniczącego, jak ma wyglądać dalej procedowanie tego wniosku zgodnie z art. 152 regulaminu Sejmu o zwołanie Komisji na ten temat, która to Komisja, jeszcze raz mówię, realnie się nie odbyła. Jest to łamanie zasad demokracji i regulaminu Sejmu.

Przewodniczący poseł Zbigniew Konwiński (KO):

Wniosek usłyszałem. W takim razie przystępujemy do głosowania. Kto jest za wnioskiem pana posła Glińskiego? Dobrze poczekamy chwilkę, oczywiście. Jeżeli ktoś z państwa nie ma kart, to będzie przez podniesienie ręki, to poprosimy do sekretariatu i odnotujemy głos. Kto jest za – tak jak powiedziałem. Kto jest przeciw?

Poseł Piotr Gliński (PiS):

Tu się nie pokazuje, nie wszędzie się pokazuje.

Przewodniczący poseł Zbigniew Konwiński (KO):

Odnotujemy, że pan poseł jest za. Poczekamy jeszcze chwilkę.

Kto się wstrzymał? Poproszę o pokazanie wyników.

Kto z państwa miał problem z kartą proszę o zgłoszenie. Pani posłanka Wanda Nowicka? Pani bez karty, tak? Czy ktoś jeszcze z państwa głosował bez karty? Pani poseł Łoboda. Czyli dwie osoby jeszcze przeciw, czyli 12 do 16. Dziękuję bardzo. Stwierdzam, że wniosek nie uzyskał większości.

Przystępujemy do powołania podkomisji stałej do spraw kształcenia Polaków mieszkających za granicą. Trzeba powiedzieć, że zakres podkomisji określa nazwa tej podkomisji. Proszę o zgłaszanie kandydatur. Nie chcę jakoś sztywno pilnować ilości. Generalnie, jeżeli chciałbym stosować jedną zasadę, że koalicja rządowa, koalicja większościowa ma po prostu w podkomisji większość, ale też jestem otwarty na to, jak te podkomisje, w jakiej wielkości będą mogły funkcjonować. Powinno być co najmniej pięć osób.

Bardzo proszę pan poseł Jan Dziedziczak.

Poseł Jan Michał Dziedziczak (PiS):

Szanowny panie przewodniczący, w związku z tym, że nie mamy… Znaczy, w związku ze złamaniem pewnego obyczaju parlamentarnego, który mówi wyraźnie, że opozycja również ma prawo do proponowania i uzyskania zgody Komisji na własną podkomisję, a słyszę tutaj niepokojące informacje o tym, że pierwszy raz takiej zgody w naszej Komisji Łączności z Polakami za Granicą miałoby nie być. Przypomnę, że doskonale pamiętam, jako osoba, która prawie 17 lat zasiada w tej Komisji, że w poprzednich kadencjach były podkomisje kierowane przez parlamentarzystów Platformy Obywatelskiej, mimo naszej większości w Sejmie. Chcę poinformować, że Klub Parlamentarny Prawo i Sprawiedliwość nie będzie uczestniczył w procedurze powołania podkomisji do czasu realnego parytetu odzwierciedlającego wybór obywateli Polski.

Przewodniczący poseł Zbigniew Konwiński (KO):

Dziękuję. Rozumiem stanowisko pana posła. Poinformuję także, że podkomisje były ustalane i przewodniczenie potencjalne podkomisjom na poziomie koalicji większościowej, państwa klub, jeżeli dobrze pamiętam, tych podkomisji, gdzie będzie miał przewodniczących bądź już ma, jest między 15 a 20. Nie chcę przypominać przykładów z historii, ale jeden czy dwa przywołam. Komisja Energii i Skarbu, największy klub opozycyjny, wtedy Koalicja Obywatelska w poprzedniej kadencji – 0, chyba na sześciu przewodniczących podkomisji – 0. Komisja Nadzwyczajna do Spraw Zmian w Kodyfikacjach wszystkie podkomisje Prawo i Sprawiedliwość w poprzedniej kadencji. Panie pośle, to tylko tyle informacyjnie. Pogląd pański szanuję i pańskie zdanie usłyszałem, ale oczywiście też gwoli przypomnienia, à propos, jeżeli mówimy o zwyczajach parlamentarnych, że tu trochę różnie bywało.

Jeszcze pani poseł i przystąpimy do wyboru.

Poseł Lidia Burzyńska (PiS):

Dziękuję. Panie przewodniczący, chcę tylko wzmocnić wniosek pana przewodniczącego Dziedziczaka i powiedzieć, że Komisja Łączności, w której jestem trzecią kadencję, to była komisja, która współpracowała bardzo zgodnie, dlatego że nie powinniśmy się różnić, jeżeli dotyczy to sfery Polaków poza granicami. To tyle, panie przewodniczący. Myślę, że mimo rozmowy pan to usłyszał. Dziękuję.

Przewodniczący poseł Zbigniew Konwiński (KO):

Tak, dziękuję bardzo. Jeszcze, że tak powiem z panem Dziedziczakiem, parę słów zamieniliśmy przed Komisją, jesteśmy jeszcze w kontakcie. Zobaczymy, co przyszłość przyniesie.

Proszę o zgłaszanie kandydatów do podkomisji pierwszej, o której wspomniałem, do spraw kształcenia Polaków mieszkających za granicą.

Proszę o podpowiedź sekretariat, minimalna liczba osób powinna być pięć?

Sekretarz Komisji Leszek Jasiński:

Tak, pięć osób.

Przewodniczący poseł Zbigniew Konwiński (KO):

Proszę bardzo.

Poseł Jan Michał Dziedziczak (PiS):

Jeśli mógłbym poprosić o przedstawienie Komisji zarysu planu pracy obu podkomisji, które są swoistym uzasadnieniem powołania takich podkomisji.

Przewodniczący poseł Zbigniew Konwiński (KO):

Poproszę w sprawie pierwszej podkomisji o parę słów uzasadnienia, ale tak jak powiedziałem, ono się w jakimś stopniu w nazwie zawiera. Pani poseł Kinga Gajewska, bardzo proszę.

Poseł Kinga Gajewska (KO):

Szanowny panie przewodniczący, Wysoka Komisjo, ta podkomisja stała miałaby dotyczyć kształcenia Polaków mieszkających za granicą. Do zakresu działania podkomisji należałyby sprawy dotyczące kształcenia dzieci Polaków przebywających za granicą, w szczególności krzewienia języka i kultury polskiej, jako warunku umacniania poczucia tożsamości narodowej. Monitorowanie rozwiązań zapewniających polskim dzieciom naukę języka polskiego, historii, geografii, kultury polskiej i innych przedmiotów w języku polskim, ale także kontynuację nauki w Polsce po powrocie z zagranicy.

Wydaje się, że podczas prac Komisji z poprzedniej kadencji, ale też z tej kadencji, już tych, które się odbyły, często pojawia się właśnie temat kształcenia polskich dzieci za granicą i właśnie wydzielenie tego tematu na oddzielną podkomisję byłoby bardzo zasadne, bo istnieje bardzo dużo stowarzyszeń i różnego rodzaju ruchów. Oczywiście też w ramach tych narzędzi, którymi dysponuje ministerstwo edukacji, ORPEG-u, NAWY. Są to rzeczy, na których powinniśmy się skupić, bo tych wszystkich tematów nie wyczerpuje Komisja Edukacji, Nauki i Młodzieży, jak i podczas prac tej Komisji też nie jesteśmy w stanie w tak szeroki, komplementarny sposób podejść do tej niezwykle istotnej tematyki. Dziękuję.

Przewodniczący poseł Zbigniew Konwiński (KO):

Dziękuję bardzo. Proszę bardzo, panie pośle.

Poseł Jan Michał Dziedziczak (PiS):

Bardzo dziękuję. Szanowni państwo, zgodnie z regulaminem Sejmu, aby powołać podkomisję konieczne jest przedstawienie na piśmie programu, harmonogramu pracy. W związku z tym zwracam się z prośbą, jeśli to byłby problem dla pani poseł, to żeby chociaż odczytała z kartki taki proponowany harmonogram, żebyśmy mogli ocenić.

Poseł Kinga Gajewska (KO):

Tak panie przewodniczący, przygotowałam taki wstępny zarys pierwszych sześciu posiedzeń. Ma pan tutaj.

Przewodniczący poseł Zbigniew Konwiński (KO):

Jest.

Poseł Kinga Gajewska (KO):

Szczerze powiedziawszy, myślałam, że on właśnie został wysłany, żeby wcześniej się z nim zapoznać. Natomiast myślę, że na pierwszym posiedzeniu omówimy go już dogłębniej. Na razie proponowane tematy na pierwsze pół roku. Pierwszy temat, wsparcie i promocja nauki języka polskiego za granicą wśród młodych Polaków przebywających za granicą. Referującym byłby Ośrodek Rozwoju Polskiej Edukacji za Granicą i Ministerstwo Spraw Zagranicznych. W tym temacie, akurat na tym pierwszym posiedzeniu chciałam bardziej to omówić, jak już przejdziemy do prac w podkomisji. Chciałabym zaprezentować taką ankietę, którą wysłalibyśmy do wszystkich placówek przy ambasadach, z problemami, które oni chcieliby omówić. Ponieważ nie chciałabym, żeby to posiedzenie było opowieścią ORPEG-u o tym, jaka jest ich działalność tylko, a konkretnie stricte właśnie rozwiązywanie tych spraw, z którymi mają problemy. Wiem, że akurat pan przewodniczący też bardzo dużo pracy wykonał w poprzedniej kadencji.

Drugim tematem byłoby kształcenie w trybie edukacji domowej w formie kształcenia na odległość i wykorzystywania do nauki języka polskiego dla dzieci i młodzieży

polskiego pochodzenia zamieszkałych za granicą. Tutaj również byłby ORPEG, ale też Ministerstwo Edukacji Narodowej, bo też tematyka edukacji domowej często pojawia się w kontekście zagranicznym.

Trzeci temat, promocja Polski, języka oraz kultury w celu budowania wizerunku kraju oferującego interesujące możliwości edukacyjne i badawcze. Podmiotem referującym byłaby NAWA, czyli Narodowa Agencja Wymiany Akademickiej. Również tutaj chciałabym się skupić na tej certyfikacji.

Czwarty temat, budowanie nowoczesnej szkoły polonijnej i rozwijanie kompetencji przyszłości oraz zapewnianie Polakom za granicą dostępu do wysokiej jakości edukacji. Referującymi byliby oczywiście MEN, ale także przedstawiciele szkół polskich funkcjonujących za granicą i Ośrodek Rozwoju Polskiej Edukacji za Granicą. Miałam już pierwsze spotkania zarówno zdalnie, jak i osobiście z niektórymi organizacjami, które zajmują się właśnie kształceniem Polaków za granicą. Niezwykle ciekawe formuły, na pewno też pan o tym wie, państwo o tym wiedzą, przepraszam, że tak się skupiam tylko na panu przewodniczącym. Są to programy, które są finansowane z danych krajów i są robione klasy międzynarodowe, czyli w 50% nauka języka polskiego i w 50% realizowanie właśnie w języku danego państwa, czyli pół na pół. Niezwykle ciekawe, interesujące szczególnie z naszego kontekstu, bo nie musimy na to dużo płacić, a efekty są zdecydowanie, powiedziałabym, lepsze niż Ośrodka Rozwoju Polskiej Edukacji za Granicą. To też rozwinę później.

Ostatnim tematem byłyby programy stypendialne, dedykowane dla Polaków mieszkających za granicą. Referującymi byłaby NAWA i Ministerstwo Edukacji Narodowej, może też Instytut Kolbego, ale to zobaczymy, i może EFRS-a. Choć na razie wpisałam tylko dwie.

Jestem otwarta na wszelkiego rodzaju uwagi. Myślę, że będziemy bardzo dobrze współpracowali. Dziękuję serdecznie.

Przewodniczący poseł Zbigniew Konwiński (KO):

Pan przewodniczący Zapałowski.

Poseł Jan Michał Dziedziczak (PiS):

Przepraszam, bo tylko tytułem komentarza. Są to ciekawe tematy, przynajmniej część z nich jest bardzo interesująca. Natomiast część z nich, z racji właśnie na wagę problemu, absolutnie powinna być domeną całej naszej Komisji, przynajmniej trzy tematy w zasadzie jest to poziom posiedzenia Komisji, a nie podkomisji. W związku z tym jest taki znak zapytania, czy nie lepiej zwoływać częściej komisje, tak jak było to kiedyś, że dwie komisje w czasie posiedzenia, a nie komisja co drugie posiedzenie, bo po prostu można by było tymi tematami się zająć. Pamiętajmy, że jeśli chodzi o całą Komisję, to choćby ważnym elementem jest stenogram, którego nie ma w podkomisji, a tematy są bardzo ważne.

Przewodniczący poseł Zbigniew Konwiński (KO):

Pan przewodniczący Zapałowski, proszę bardzo.

Poseł Andrzej Tomasz Zapałowski (Konfederacja):

Panie przewodniczący, Wysoka Komisjo, chciałbym zwrócić uwagę na bardzo istotną rzecz. My tak naprawdę nie zajmujemy się najbardziej istotnymi kwestiami, które nurtują Polaków. Po prostu, to są takie drugorzędne, przepraszam, problemy. Za kilka dni w Wilnie będzie gigantyczny protest polskiej społeczności dotyczący ograniczenia oświaty na Wileńszczyźnie. Dlaczego się tym nie zajmujemy? Tak koło nosa nam to wszystko przelatuje. Dlaczego nie zajmujemy się w obecnej sytuacji problemem szkolnictwa np. na Ukrainie, gdzie tak naprawdę, to upada? Oczywiście zajmujemy tylko tematami, które są, że tak powiem, dobre.

Chciałem państwa poinformować, bo muszę wyjść, że na zespole do spraw Kresów za chwilę będzie szef Związku Polaków na Litwie pan Tomaszewski i nauczyciele. Będziemy przez internet łączeni z ośrodkami polskimi na Litwie i na tym zespole będziemy omawiać te kwestie, bo komisja merytoryczna, która powinna się tym zajmować, tym się nie zajmuje. 25 lat temu byłem w Komisji Łączności z Polakami za Granicą

i powiem państwu jeszcze tylko tyle, że po kilku spotkaniach sposób pracy tej Komisji, zagadnień, którymi się zajmujemy jest skandaliczny.

Poseł Marek Rząsa (KO):

To można wystąpić z Komisji.

Poseł Andrzej Tomasz Zapałowski (Konfederacja):

Panie pośle, sam wiem co mogę zrobić i nie potrzebuję głupich porad. Dziękuję.

Przewodniczący poseł Zbigniew Konwiński (KO):

Dziękuję panu, panie przewodniczący.

Proszę bardzo, pan poseł Giertych i idziemy dalej.

Poseł Roman Giertych (KO):

Chciałem tylko powiedzieć ad vocem, że byłem wówczas przewodniczącym tej komisji łączności, wtedy kiedy pan poseł był 25 lat temu. Jakiejś specjalnej aktywności pana posła nie widziałem.

Poseł Andrzej Tomasz Zapałowski (Konfederacja):

Panie pośle, pan wtedy w ogóle w Sejmie nie był w III kadencji, kiedy ja byłem. Gdzie między innymi współodpowiadałem za cały Wschód. Kilkanaście wizyt na samej Ukrainie przy negocjacjach z gubernatorami. Cały Wschód, to jest po pierwsze. Na Białorusi, tak samo prawie we wszystkich ośrodkach, łącznie z ministerstwem, całe kraje bałtyckie. Proszę czasami pomyśleć, co pan mówi.

Przewodniczący poseł Zbigniew Konwiński (KO):

Dziękuję bardzo. Jeszcze zdanie, dosłownie dwa zdania, pan przewodniczący Rząsa.

Poseł Marek Rząsa (KO):

Po pierwsze, chciałbym odnieść się do słów pani poseł Burzyńskiej. Pani doskonale pamięta, że absolutnie gross czasu na poprzednich Komisjach zajmowały sprawy oświatowe. Myślę, że powstanie podkomisji absolutnie ma sens. Również to co mówił pan przewodniczący Dziedziczek, też myślę, że znajdzie odzwierciedlenie. Ponieważ, jeżeli podkomisja będzie pracowała i uzna, że sprawy, które były na podkomisji będą na tyle ważne – a będą – żeby przenieść je na forum Komisji, to tym bardziej, ale będziemy już mieli przynajmniej jakąś analizę tego co się działo na podkomisji.

Druga rzecz, panie pośle Zapałowski, była taka możliwość, że można było składać propozycje do planu pracy. Jeżeli pan złożył, a nie uwzględniono pana propozycji, to proszę powiedzieć, a nie dzisiaj wyciągać tego typu rzeczy i pouczać członków Komisji, co robią a czego nie robią.

Przewodniczący poseł Zbigniew Konwiński (KO):

Dziękuję. Przystępujemy do zgłaszania kandydatur.

Do mnie wpłynęły następujące kandydatury: Kinga Gajewska, Dorota Łoboda, Aleksandra Wiśniewska, Wanda Nowicka i pan Andrzej Zapałowski, tak?

Poseł Andrzej Tomasz Zapałowski (Konfederacja):

Oczywiście, zobaczymy jak wygląda praca.

Przewodniczący poseł Zbigniew Konwiński (KO):

Czy jeszcze są zgłoszenia? Nie widzę.

Poseł Jan Michał Dziedziczak (PiS):

Panie przewodniczący, my nie będziemy uczestniczyć w tej fikcji.

Przewodniczący poseł Zbigniew Konwiński (KO):

Zrozumiałem.

Poseł Jan Michał Dziedziczak (PiS):

Kolejny raz pozbawia się nas po prostu należnych nam praw, wynikających z poparcia obywateli polskich. Po prostu, to się staje już Sejm niemy. Tak że…

Przewodniczący poseł Zbigniew Konwiński (KO):

Odpowiedziałem już na ten głos, nie będę odpowiadał kolejny raz, żebyśmy nie wymieniali się tymi samymi zdaniami.

Poseł Jan Michał Dziedziczak (PiS):

My dziękujemy. Dziękujemy bardzo.

Przewodniczący poseł Zbigniew Konwiński (KO):

Dobrze, to odczekam chwilę, jak państwo chcecie opuścić, żeby nie było zamieszania.

Czy jest sprzeciw wobec wniosku w sprawie powołania podkomisji stałej do spraw kształcenia Polaków mieszkających za granicą w powyższym składzie? Nie słyszę. Stwierdzam, że Komisja przyjęła wniosek.

Przystępujemy do powołania podkomisji stałej do spraw promocji polskiej kultury za granicą.

Zakres działania podkomisji określa jej nazwa. Jeżeli nie ma głosu w sprawie tej podkomisji, to proszę także o zgłaszanie kandydatur. Musimy mieć co najmniej pięć zgłoszeń. Bardzo proszę, pani poseł Okuła – wiem, że tutaj pracowała.

Poseł Barbara Okuła (Polska2050-TD):

Tak, chciałabym zgłosić następujących chętnych: poseł Adam Luboński, poseł Alicja Łepkowska-Gołaś, poseł Klaudia Jachira i ja – Barbara Okuła. Jeszcze w sumie jeden, tak? Nie wiem, czy ktoś tam się jeszcze zapisał.

Przewodniczący poseł Zbigniew Konwiński (KO):

Proszę jeszcze o jedno zgłoszenie.

Poseł Henryk Szopiński (KO):

Henryk Szopiński.

Poseł Barbara Okuła (Polska2050-TD):

Henryk Szopiński.

Przewodniczący poseł Zbigniew Konwiński (KO):

Dziękuję bardzo. Czy są jeszcze zgłoszenia? Nie. Czy jest sprzeciw wobec powołania podkomisji w tym składzie? Nie słyszę. Stwierdzam, że została powołana podkomisja do spraw promocji kultury Polaków mieszkających za granicą w tym składzie, który odczytałem. Dziękuję bardzo.

W takim razie za chwilę odbędą się pierwsze posiedzenia obu podkomisji, tak że proszę członków o pozostanie. Ukonstytuujemy się.

Zamykam posiedzenie Komisji.